

Дубас А. Б.
здобувач PhD
*Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0815-036X>

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-297-8-23>

МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ У 2022 РОЦІ НА ОСНОВІ ОПРИЛЮДНЕНОЇ КВАРТАЛЬНОЇ ЗВІТНОСТІ

Державні банки в Україні оприлюднюють на своїх веб-сайтах щоквартальні звіти за міжнародними стандартами фінансової звітності, за винятком четвертого кварталу, оскільки за звітний рік має публікуватися річний звіт. Не зважаючи на те, що дана звітність не підтверджена незалежним аудитором, вона є офіційним джерелом інформації, підписана керівниками банку (сканова версія з візами Голови Правління та Головного бухгалтера). Обсяг такого звіту державних банків коливається (Приватбанк – 41 сторінка, Укрексімбанк – 44, Ощадбанк – 66, Укргазбанк – 78), тобто розбіжності за глибиною розкриття інформації є досить суттєвими.

На відміну від статистичної звітності, квартальна звітність банку містить багато тексту з поясненнями, але більша частина опису повторюється у даних звітах (загальна інформація про основну діяльність, основа складання фінансової звітності та основні положення облікової політики, опис управління ризиками). Взагалі повнота розкриття інформації українськими банками не регламентована належним чином.

В економічних публікаціях даним звітам приділяється недостатня увага. На погляд автора погляд, найбільший інтерес для аналізу у таких звітах представляють наступні аспекти:

- 1) Рух грошових коштів;
- 2) Структура залучених коштів (Національного банку, державних фондів та міжнародних кредиторів);
- 3) Структура кредитного портфелю за сегментами клієнтури, ступенем знецінення, галузями, видами забезпечення;

- 4) Динаміка і структура капіталу (рух власних коштів);
- 5) Звітність за сегментами бізнесу;
- 6) Операції з пов'язаними особами і афільовані компанії (група);
- 7) Виплата винагороди керівникам банку.

Усі ці моменти не розкриваються у наглядній звітності Національного банку України, а лише частково в частині галузевої структури кредитного портфелю і якості кредитів [1].

Автор провів порівняльний аналіз вище визначених аспектів у звітах державних банків (Ощадбанку, Приватбанку, Укрексімбанку та Укргазбанку).

Інформація про залучені кошти (оптові ресурси) розкривається з різним ступенем деталізації, як показує нижче наведена таблиця.

Таблиця 1

**Розкриття інформації про структуру залучених коштів
державними банками у щоквартальній звітності**

Банк	Перелік кредиторів	Ставки за кредитами	Суми, строки, валюта
Укрексімбанк	Лише про Фонд розвитку підприємництва і єврооблігації	Не розкривається	Лише за єврооблігаціями
Ощадбанк	Повний перелік кредиторів	Розкривається	Розкривається
ПриватБанк	Немає кредиторів	Немає інформації	Немає інформації
Укргазбанк	Лише інформація про кошти НБУ	Лише інформація про кошти НБУ	Лише інформація про кошти НБУ

Джерело: складено автором за даними квартальної звітності банків [2; 3; 4; 5]

Найбільш прозорим є Ощадбанк, а у випадку з Приватбанком взагалі немає залучених коштів.

Наступним кроком аналізу було порівняння розкриття інформації про звітність за сегментами бізнесу.

Наведена структура дозволяє порівнювати результативність банків за сегментами роботи з клієнтами, однак існує неоднорідність у визначення сегменту у правління активами та капіталом. Дана звітність показує, що державні банки не демонструють належну ефективність у роботі з сегментами клієнтів, особливо складна ситуація в Укргазбанку та Ощадбанку.

Звітність державних банків за сегментами бізнесу

Банк	Сегменти бізнесу	Прибутковість сегментів
Укрексімбанк	Корпоративний бізнес Середній бізнес, муніципалітети та комунальний сектор Роздрібний бізнес Міжбанківський та інвестиційний бізнес	Збитковий сегмент – корпоративний бізнес
Ощадбанк	Великий корпоративний бізнес Мікро, малий та середній бізнес Роздрібний бізнес Казначейство Загальне управління	Збитковими є корпоративний, МСБ і загальне управління
ПриватБанк	Роздрібна банківська діяльність Банківська діяльність з обслуговування бізнес-клієнтів Активи та зобов'язання, що управляються як окремий портфель Діяльність на ринках капіталу Управління капіталом та інші функції централізованого управління	Збитковими є сегменти «окремого портфелю» та управління капіталом
Укргазбанк	Юридичні особи Клієнти малого і середнього бізнесу Фізичні особи Фінансові установи Управління активами та інше	Збитковими є усі сегменти, за винятком «Управління активами» (інвестиції в ОВДП)

Джерело: складено автором за даними квартальної звітності банків [2; 3; 4; 5]

Дана звітність є більш однорідна, однак багато позицій кредитного ризику розбігаються за змістом, що ускладнює порівняння.

У розкритті інформації про операції з пов'язаними сторонами Укрексімбанк наводить перелік типів контрагентів, загальну суму залучених та розміщених коштів, Приватбанк має значні операції лише в інвестиціях в ОВДП, Ощадбанк наводить загальну суму активних та пасивних операцій без розкриття типів контрагентів, Укргазбанк – наводить структуру за операціями з управлінським персоналом і державними корпораціями.

В цілому можна зробити висновок про необхідність уніфікації структури і повноти звітності.

Порівняння звітності державних банків про кредитні ризики

Банк	Інформація про кредитні ризики	Додатково
Укрексімбанк	Структура за сегментами клієнтів і стадіями знецінення	Модифіковані кредити Вплив війни на якість кредитів
Ощадбанк	Структура за сегментами і резервами, забезпечення	Кредити, надані клієнтам зон ведення бойових дій Міграція кредитів за стадіями знецінення
ПриватБанк	Структура за сегментами клієнтів	Формування резервів і списання кредитів
Укргазбанк	Структура за сегментами клієнтів і стадіями знецінення	Очікувані збитки, забезпечення за кредитами

Джерело: складено автором за даними квартального звітності банків [2; 3; 4; 5]

Література:

1. Наглядова статистика НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
2. Акціонерне товариство «Державний експортно-імпортний банк України». Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність за дев'ять місяців, що закінчилися 30 вересня 2022 року. URL: <https://www.eximb.com/assets/files/download/hy2022-exim-condensed-report-300922-ukr.pdf>
3. Акціонерне Товариство «Державний Ощадний Банк України». Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність за дев'ять місяців, що закінчилися 30 вересня 2022 року. URL: <https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist>
4. Публічне Акціонерне Товариство Акціонерний Банк «Укргазбанк». Проміжна скорочена фінансова звітність за 9 місяців, які закінчились 30 вересня 2022 року (не підлягала аудиту). URL: https://www.ukrgasbank.com/upload/file/report_ukr_3q2022_final.pdf
5. Група «Приватбанк». Консолідована проміжна скорочена фінансова звітність за дев'ять місяців, що закінчились 30 вересня 2022 року. URL: https://static.privatbank.ua/files/PB_ConsUkr_2022.09.30_MainForms-2_signed_all.pdf